

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:

Pe un an	50 Lei
Pe jumătate de an	25 "
Pe un pătrar de an	12 1/2 "
Un număr	1 Leu.
Pentru străinătate pe un an	80 Lei.

Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”; iar banii pentru abonamente și inserțiuni se trimit administrațiunii „TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ” în Caransebeș.

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 60 Lei, până la 200 de cuvinte 90 Lei, de aci în sus 120 Lei.

Cultul lui Iuda.

Nu de mult aduse foaia franceză „La Presse associée” știrea, că stăpânirea bolșevică din Rusia a ridicat și desvălit în orașul Sviask, în apropiere de Cazan, o statuă monumentală în cinstea lui Iuda Iscarioteanul.

Nici că se poate un gest mai semnificativ pentru morala de astăzi, zic de astăzi, pentru că morala se schimbă dela un popor la altul, dela o rasă, dela o generație la alta.

Războiul cel mare din urmă, în care se încăerese aproape toată lumea civilizată, a produs un adevărat chaos în domeniul moralăi.

Acest război a făcut să bată vântul rece, care era pe-aci să stingă flacăra din felinarul, ce însoțea morala de odinioară.

Dar să analizăm mai de aproape — în înțeles sufletesc — rostul statuei bolșevice, care statuă nu e alta, decât oglinda veacului nostru.

Cea dintâi întrebare este, ce reprezintă Iuda?

El nu reprezintă alta, decât trădarea și iubirea de argint.

Dacă a fost cândva în istorie o ființă ome-nească respingătoare, apoi de bună seama că e cea a lui Iuda Iscarioteanul.

Și-o avea morala principiile ei relative, expuse la șovăire, dar Iuda — Iuda a fost și Iuda va să rămână în vecii vecilor,

Acest Iuda, fățarnic, lacom și zgârcit, care până aci era încunjurat de dispețul omenimei, a ajuns acum să fie sărbătorit, adorat, ridicat în slavă.

Se poate una ca asta?

Cum să nu.

În vremea de astăzi toate se judecă după rentabilitatea lor. Trădarea încă e ceva, ce între anumite împrejurări se plătește-bine. Iuda n'a fost cel dintâi, dar nici cel din urmă, care pentru asemenea servicii a primit plata în argint.

Trădarea a fost în totdeauna izvor sigur

de câștig nemuncit și de aceea nici să nu ne cuprindă mirarea, că o mulțime de inși se întrunesc în jurul monumentului lui Iuda, preamărind pe reprezentantul tipic al trădării și iubirii de argint.

Starea sufletească, mentalitatea celor de astăzi, cari propagă în Rusia cultul lui Iuda, stă foarte aproape de starea sufletească, de mentalitatea celor răi de pe vremea lui Iuda.

Bani și iar bani!

Aceasta fusese idealul Iscarioteanului.

Și unde a ajuns cu acest ideal al său?

N'a mai așteptat, ca alții să-l judece, ci dorind să servească morala, și-a făcut el singur judecata. În numele dreptății.

Așa atunci; dar mulți se vor întreba, ce e de făcut acum?

Experiența de toate zilele ne învață, că pentru cel greu bolnav și pentru ai săi e mai bine, dacă cât de grabă trece pragul despărțitor de viață.

De aceea aș sfătui pe cei ce au introdus cultul lui Iuda în Rusia, să nu se oprească la jumătate cale, ci să persiste cu tărie pe calea pornită, răspândind acest cult, pe care — unde ar fi norocul — să-l ducă cât de repede la deplină izbândă.

Spre încurajare le zic: Ridicați cât de multe monumente lui Iuda, plecați-vă în fața lui trădătoare, închinați-vă lui ca unui idol, urmați-l întru toate până la perire. Trădați-vă de dragul banului instituțiunile, trădați-vă părinții și frații vostri, trădați tot ce vă este scump și sfânt în lume.

Și oare de ce toate acestea?

Fiindcă precum din desimea întunerecului dat este să se facă lumină, așa și din nenorocirea decadentei trebuie să răsară azi-mâine morala adevărată.

A. Moaca,

Predică

— pentru Dumineca lăsatului de brânză. —

„Întoarceți-vă la mine din toată inima voastră, cu post și plângere și cu tânguire și vă rupeți inimile voastre, dar nu hainele voastre.”
(Ioil, II 12-13).

Iubiților creștini,

Suntem în pragul postului mare, timpul cel sfânt al lacrimilor și al căinței, carele — ca o barieră — se sloboade astăzi preste drumul cel lung și lat al plăcerilor și al desmerdărilor lumești.

Cu ziua de astăzi, sf. noastră biserică — ca o maică iubitoare și îngrijorată de mântuirea noastră sufletească — timp de 7 săptămâni de zile ne deschide mai adeseori ușile sale și prin rugăciuni și cântări mai intime, mai umilite și mai pătrunzătoare ca altă dată ne face atenți, că a sosit iarăși vremea, ca să ne pregătim trupul și sufletul nostru pentru marea zi a Învierii Domnului.

Da, Iubiților, ușile pocăinței ni-se deschid nouă iarăși, căci maică noastră duioasă din nou ne dă prilej, ca prin înfrânare, prin post și rugăciune să murim păcatului, ca apoi prin pocăință și cuminecare deamnă să reînviem, împreună cu Christos, spre viață nouă, spre viață sufletească. Și în acest timp de pocăință și de desprimăvărare sufletească biserica cu duioșie ne cheamă la sinul ei și mereu ne strigă: *„Întoarceți-vă la mine din toată inima voastră, cu post și plângere și cu tânguire și vă rupeți inimile voastre, dar nu hainele voastre.”*

Iubiților creștini!

Suntem în pragul primăverii, a reînvierii generale. Natura, care și-a dormit somnul ernei, se deșteaptă mereu, ca dintr'un somn, și în curând va începe o viață nouă.

Totul ce va înoi și va înflori; pretutindeni va răsări podoabă și frumsețe, căci primăvară nu se scumpește în a dăruii îmbrăcăminte nouă la toate. Viețuitoarele nu vor mai sta în temnița, ce de bună voie și-au ales-o până acum, ci vor ieși la larg, sub cerul senin și la lumina strălucitoare a soarelui cald și înviorător.

Și în această atmosferă de imprimăvărare generală par'că ni-se deschide și sufletul nostru. Razele aurite și cale ale soarelui de primăvară ne înseninează privirile și ne îmblânzesc inimile. Ne simțim mai buni, mai lesne ertători în această atmosferă de reîntinerire generală și gândurile pătimase și meschine le aruncăm în urmă, în frigul și în înghețul ernei. Și ieșind afară, în brațele naturii, avem înghesiu, că pe puntea de lumină, care leagă cerul cu pământul, ne aflăm mai aproape de zările albastre ale Cerului, de cât de pământul, pe care suferim și care ne atrage la el.

Ce minunat și fermecător tablou, care ne încredințează din nou, că natura — vecinic aceeași — nu moare toamna, de cât ca să reinvie și mai fermecătoare primăvara. Ce minunat și fermecător tablou, care tinde să ne dea învățături folositoare! Căci primăvara este icoana vie a reînvierii noastre din moartea păcatului, care ne învață ce trebuie să facem pentru această reînvierie a noastră.*

Primăvara ia naștere dela înmulțirea pe pământ a luminei și a căldurei, ia naștere dela poziția dreaptă ce și-o ia pământul față de soare.

* Vezi: „Șase cuvântări despre natură” de Inochentie, arhiepiscopul Odesei; trad. de Nicodim, episcopul Hușilor; Iași 1924; pag. 15—16.

Oare nu tot așa ia naștere și primăvara cea duhovnicească?

Sufletul păcătos este vârtos, nesimțitor și lipsit de viață, cum este și pământul în timp de eamnă. De ce? Oare pentru că Soarele cel vecinic este departe de el? Nu, — căci Domnul cu îndurarea sa este mai aproape de cel păcătos, de cât de cel drept. Aceasta ne-o spune însuși Mântuitorul, când zice: *„N'am venit să chem pe cei drepti la pocăință, ci pe cei păcătoși.”* — Tot despre aceasta ne încredințează și Sf. Ap. Pavel: *„unde s'a înmulțit păcatul, acolo a prisosit darul.”* — Atunci cel împiedecă oare razele Soarelui celui vecinic și nu le lasă să înviorze nenorocitul de suflet al păcătosului și să producă în el primăvara cea duhovnicească? Tot ceea ce împiedecă și razele soarelui firesc de a produce pe pământ primăvara în timpul ernei: poziția piezișă, în care se află păcătosul față de Dumnezeu — Soarele cel vecinic. —

Sufletul păcătosului, iubind întunerecul mai mult de cât lumina, se întoarce dela răsăritul cel luminos, se întoarce cu desăvârșire dela fața lui Dumnezeu. — Din această pricină păcătosul este cuprins cu totul de negura cea deasă și de noaptea cea întunecoasă a păcatului, iar sufletul lui îmbrăcat în haina cea murdară a păcatului, ca și întrun strat gros de zăpadă și de ghiață, este cuprins cu totul de frigul ernei sufletești.

Totuși păcătosul totdeauna are puțința de a se întoarce către Soarele cel vecinic, singurul care poate topi în el haina murdară și friguroasă a păcatului. — Și dacă păcătosul se întoarce cu toată inima sa către Dumnezeu și stă în poziție dreaptă, față în față cu El, atunci se trezește într'ansul o nouă viață și se începe primăvara cea duhovnicească pentru el.

Și pentru-că timpul cel sfânt al postului mare este un nou prilej de a ne întoarce către Dumnezeu, biserica ne cheamă din nou la sinul ei și ne strigă: *„Întoarceți-vă la mine cu post și plângere și cu tânguire și vă rupeți inimile voastre, dar nu hainele voastre.”*, ca astfel să se înceapă primăvara cea duhovnicească întru noi.

Privind în oglinda vieții noastre și deschizând cartea faptelor noastre, ne vom convinge, că ne-am întors cu totul dela fața lui Dumnezeu și că mereu ne-am tăvălit în noroiul păcatelor, pângărind astfel vestmântul nestricăciunii, cu care ne-am fost îmbrăcat în taina sf. botez. Și cugetând la mulțimea păcatelor noastre, care dintre noi nu se va cutremura de înfricoșata zi a judecății? Care dintre noi nu se va întoarce către Părintele cel ceresc și nu va cere mila îndurărilor sale?

Uneori suntem mai mari îngenunchind. De aceea și mijlocul cel mai potrivit de a ne întoarce și înălța către Dumnezeu este postul. Este adevărat, că trupul nostru dedat cu mâncări de dulce — cărbunii, cari atâță focul patimilor — nici când nu privește cu ochi buni postul, din care răsare umilința, blândeța, milostenia și pocăința. — Înfrânând însă trupul, sufletul nostru va fi mai desăvârșit și mai cu ușurință se va putea înălța spre Dumnezeu — izvorul și începutul ființei sale.

Dar alături și mână în mână cu postul trupesc are să meargă și postul sufletesc. Căci ce folosește a slăbi trupul cu post, dacă sufletul se trufește? Sau ce folosește a nu bea beuturi spirtuoase, dacă sufletul se îmbată de mânie, ură și alte răutăți? Înzădar vom chinui trupul cu post, dacă sufletul se va satura de păcate.

Dar nu numai cu post, ci și cu plângere și cu tânguire să fie întoarcerea noastră.

Precum baile tămăduiesc boalele trupesti, tot așa și lacrimile pocăinței spală toată întinăciunea păcatelor.

Dar precum unele băi ajută, iar altele strică sănătății, tot astfel numai pocăința cea adevărată ne poate aduce mântuirea, până când cea făcătoare — când cineva pe din afară se arată postind, iar cu cugetul și cu inima sa este departe de Dumnezeu — atrage după sine osânda.

În vechime era obiceiul, că oameni la zile mari și de bucurie își ungeau capul lor, iar la întâmplări de întristare umblau neunși, înbrăcați în jale, ca să-și arate întristarea inimii și prin semne externe. — Tot așa făceau și Fariseii, cari posteau, — își smoleau fețele lor, își puneau cenușă pe cap, ca să se arate oamenilor, că sunt smeriți și postesc. — Însă faptele lor erau contrare semnelor din afară, căci erau cei mai jefuitori și cei mai stricați oameni.

Deci tu creștine, „când postești, ungeți capul tău și fața ta o spală, ca să nu te arăți oamenilor, că postești, ci Tatălui tău celui întru ascuns”. (Matei VI. 7—8). Dacă de bună voie ne-am ales postul, atunci nu oamenilor să ne arătăm, că postim, ci Tatălui din ceruri, „care vede întru ascuns”.

„Faceți roduri vrednice de pocăință” (Matei III. 8). — așa ne învață Scriptura. Nu este de ajuns să curățim sufletele noastre de gânduri rele și de patimi și să primim cu dragoste învățătura bisericii. Nu este destul numai să o primim, ci trebuie să o și făptuim cu fapta, ca să ne asemănăm pământului celui bun, în care sămânța a dat roade însușite. Rodirea pocăinței noastre trebuie să fie însă în armonie cu sentimentele noastre dinlăuntru. Toată gândirea, toată simțirea noastră și toate faptele noastre trebuie să răsară din învățăturile lui Christos, ca mlădița din viță. — Fără această închegare a sufletului nostru cu Christos nu este pocăință adevărată, care să dea roadele faptelor bune; iar fără sfințenia vieții și fără fapte bune înzădar am alerga să ne adunăm comoară în ceruri.

Zacheiu, mai marele vameșilor din Ierihon, ascultând învățăturile lui Isus, își face socoteala cu trecutul său și se transformă și se preface în om nou, cu altă viață, cu alt suflet. În sufletul lui se ridică glasul adevăratei pocăințe, pe care îndată o și traduce în fapte, căci zice: „*Lută, jumătate din averea mea, Doamne, o dau săracilor și de am năpăstuit pe cineva cu ceva, întorc împătrit*”. (Ioan XIX. 8.)

Pilda lui Zacheiu să o avem pururea înaintea ochilor noștri, căci ea mereu ne îndeamnă, ca în fiecare zi cu câte un mănunchi de fapte bune să ne înălțăm sufletul cu câte o treaptă mai sus. Și în acest caz nici răsplata nu va întârzia, căci găzduind Isus întru noi, mântuire se va face și sufletului nostru.

Iubiți Ascultători! Țărâna noastră, când își nălbeste prânza țesută de mânuțele ei harnice, are nevoie de două lucruri: de apă și de soare. Cu cât o udă ea mai de multeori și cu cât o pune mai adeseori la lumina soarelui, cu atât mai albă va fi prânza ei.

Dacă o știm aceasta și dacă dorim ca deodată cu desprimăvărarea generală să înceapă și desprimăvărarea cea duhovnicească întru noi, de ce n'am face și noi astfel cu haina sufletului nostru? Să o nălbim și noi, cum își nălbeste țărâna pânza ei. Cu atât mai vârtos să o nălbim, căci haina sufletului nostru este mohorâtă, ba am putea zice, că este neagră de întinăciunea păcatelor și ca un sloi de gheață ne cuprinde întreagă ființa noastră și nu lasă, ca razele calde ale Soarelui celui vecinic să pătrundă în inimile noastre.

Sf. noastră biserică, această maică bună a noastră, în timpul cel sfânt al postului, ne pune din belșug mijloacele spre acest scop, căci pe de o parte în taina pocăinței ne dă prilej să ne căștigăm apa lacrimilor noastre,

iar de pe altă parte prin sf. cuminecătură ne dă pe Soarele cel mai înainte de soare, ca cu aceste două să ne nălbim haina sufletului nostru cea întinată de tot felul de păcate.

Biserica vă cheamă, iubiților, la sinul ei și mereu vă strigă: „*Întoarceți-vă la mine din toată inima voastră...*” Iar voi, evlavioși creștini și fii ai acestei biserici, alergați cu grabire la sinul ei și vă înalbiți haina sufletului vostru cu apa lacrimilor pocăinței voastre și prin primirea Soarelui—Christos în taina sf. cuminecături, ca să fie haina sufletului vostru albă ca zăpada... Căci — credeți-mă — va veni vremea, cu siguranță va veni, când și inima cea mai arzătoare după plăcerile lumești se va ruga și va alerga tremurând după mântuire. — Dar cine știe, dacă nu va fi atunci prea târziu și dacă nu se va întâmpla aceea, ce Isus a zis Iidovilor: „*Mă veți cânta și nu mă veți afla*”. Amin.

Pr. S.

„Școale clericesti sistemiziriute pră limba rumânească la anul 1822” în Vârșeț.

Un document al unei teologii în Bănatul azi robit.

Comunicare de: R. S. Molin

Ardealul, Bănatul și părțile ungurene, tinuturi desfăcute până ieri prin fatalități istorice de Țările — Românești, au avut veacuri dearândul, și în viața lor bisericească, alte orânduiele, cu alte cadre și alte influințe, după interesele și legile Austriei, Ungariei și Ardealului.

Nimic nu poate fi, deci, mai folositor pentru preoții noștri de azi, pentru ca ei să înțeleagă marea misiune culturală, socială și națională, care li se impune în România nouă, decât dacă li se dă puțința de a pătrunde în trecutul unei vieți organizate, aproape milenară, — căci o altă mie de ani popoarele au trăit-o fără mitropoliți, episcopi, stareți ori egumeni — în care de — bine de rău — acei mitropoliți, episcopi și călugări ni-au păstrat neamul așa, cum l-am avut până la anii 1850.

Dar din trecutul bisericii și istoria neamului i-se dă preotului noțiune prin seminar, academie și facultate teologică la universitate. Despre un astfel de seminar românesc sau școală „clerică” vorbește documentul dela a. 1822 în Banat.

Pe vremea Crăimii ungurești, la venirea Sârbilor în Banat, noi am fost dați ierarhicește episcopilor sârbi. Boerimea n'avea grija preoției de rând, iar chiriașii sârbi se nizuiau la sârbizarea poporului și numai târziu, pe la anii 1790 — 1820, încep a cunoaște imposibilitatea de a ne trece în marea slavilor.

La începutul veacului trecut se deschid cursuri „normalicești” la Vârșeț și Carloveț, iar la anul 1822, „stăpânirea cea mai înaltă ocărmi-

toare, bine au voit a introduce sistemiziruite skoli cliricești pră limba rumâniască" pentru ca „fețele care doresc sarcina preotească" să învețe mai binișor cetitul, scrisul, cântările, unele molitfe mai obicinuite și catichisul pe de rost pentru a putea primi darul.

A trecut anul 1922 fără ca teologia din Caransebeș, care este o continuare a acelei „skoli cliricești", să-și fie amintit centenarul, și păcat a fost. Nu e târziu încă nici acum și înțelepții profesori ar putea reveni.

Tirculariu

Fără Nr.

Bineincuv. D. protter și binecucer. parohialnica preoțime.

Cunoscut iaste de obște că norodul rumânesc din părțile astia încât să atinge de cultura de învățării, de cunoștința credinței și de știința datorințelor monarchicești, pră lângă celelalte niamuși împreună lăcuitore în mare întunecime să găsește din care întunecime nu arareori călcarea legilor dumniazăiești necredința catră Monarchul său, neubirea deapropelui și alte primejdiosă de cinste și de suflet pierzătoare urmări purced și să nasc, pricinile întunerului și neștiinții acestia întru întelegeria cia mai îndepărtată pot fi multe, însă de obște s'a văzut a fi cia mai deaproape pricină necultivarea și prostimea clirului celui parohialnicu, carele însuși nefind luminat cu învățatură nu au fost în stare norodului celui încredințat pră cărările moralicești și mântuitoare alu îndrepta; pricina aciasta de adevărat cunoscândo și stăpânirea ce mai înaltă ocărnuitoare bine au voit la anul 1822 a introduce sistemiziruite skole kliricești pră limba rumânească, ca prin acelea fețele care doresc sarcina prioțască pră sine a primi, să să învețe temeiurile credinței, datorințele pastorești și moralicești, și apoi învățăturile acestia din datorință, prin via cuvântătoare răsfrândule între poporul cel purtării de grijă a lor încredințat să se sărguiască a face omenicinstiți și prin aceia întreg niamul la oreșcareva treptă a cultivării să să ridice. Iară prin rânduiala aciasta mult folositore, mai bine scopul cel dorit să să pótă ajunge, încât am putut cunoște neajungerile skolei acestia, și preste cât norod creștinesc pronia cia Dzeiască de inaintea stăpânitori bisericii a fi mai mau rânduit, pentruca cu mai bun sporiu klirici cei ce să adună în școala din Vrșăt să să poată învăța următoarele rânduiești întru privirea primirilor în škola, așazăm și orânduim, și adecă:

1. Nu să vor primi în škola care nu vor fi trecut anul vieți al 18lea și aciasta prin Extractul de Districtualnicul protter întărit să adeverează.

2. Numai acei tineri să vor primi, care vor fi de părinți cinstiți pacinici și întru tóte de omenie, iară fiil prioților sau omenilor gâlcevitori și necinstiți, care pentru neîmplinirea datorințelor sale sau pentru călcarea legilor vor fi fost prin atărnațoare stăpânire vrodată pedepsiti nu să vor primi în škola aciasta.

3. Așijderea și tineri, care doresc a intra în škola năravuri bune, și purtaria vieții cinstite asămănată să aibă, să nu fie de natură infocați spre băutură bețivă aplecați, sau cu altceva oreș care necuviósă fapte pângăriți și la venirea în škola purtarea sa cia blândă și curiósă, prin atestat dela obște dela preoții locului și dela district. D. protter să adeverează.

4. Nu să va primi în škola care nu va fi deplin indeletnicit în cetire și scrisore precum și în rânduiești

bisericești să fie înainte gătiți, căci în škola kliricească, ascultând naintea învățaturi, de nu va fi bun cititori și scrietori nici un sporiu nu va face.

5. Fiindcă bărbatul căsătorit, având minte mai răsfrată, nu să póte cu temeu alkătui stințelor teologicești, nici póte face așa sporiu precum cei necăsătoriți. Dreptaceia acum spre totdeuna sau așázat și sau orânduim, oricareva, din ziua publicațiii țirculariului acestuia să vor însura, măcar sub orice desvinovație, nu să va primi în škola kliricească, fie fecior de preot sau de miroan. Dar cei mainainte de ieșirea porunci acestia însurați sau aflat încă pră anul venitoriu să vor mai primi. Așijderea să hotărăște, că dela intrarea în škola până la sfirșitul cursului de 3 ani, nici unde nu va fi slobod a să însura.

6. Pentru mai bună luminare a preotimi, iar printrânsa a tot niamului rumânesc, cu bună băgare de samă să aduce aminte tuturor părinților care doresc în curgerea vremii, vrun flu al său rânduului preoțesc ai jertfi, ca încă de vreme să să sărguească pre fii săi al da și la alte școli, afară de cia românească adecă: săi învețe a cuvânta și întralte limbi străine, precum în cia sârbiască, nemțiască, unguriască și latiniască; că va veni vremea, sau doara și acum iastă, când nu să vor mai primi în preoție, care pre lângă limba maicii sale încă în vro limbă străină nu vor ști cuvânta. Nu să înțelege aceia ca tot însul, tóte sub pomenitele limbi să știe, fără numai prelângă limba maicii sale, de astadată nu-mai una sau doao bine să cunoască și adecă aceia să să învețe, care mai pre ușor și mai cu puțină cheltuială va putea învăța. Acesta mai cu samă să aduce aminte, că preste 2 ani sau 3 când așa ceva să va cere să nu aibă vreunul cuvânt de a să desvinovați că nu au știut.

7. Cuvincios iastă ca preotul întru toate mădu-lările, și sințirile trupului să fie sănătos; deci oricarele în vedere, în auzire, în față la mâni și la picioare vro zminteală va avé sau în cuvântare va gângăvi, nu va puté intra în škola cea înainte gătitore catră preoție; mai pre urmă:

8-a Oricare dorește a asculta învățăturile teologicești la 1-a și a lunei lui Noiembrie în Vrșăt să să afe, căci carele mai târziu va veni pre anul acela nu va fi primit

Tóte acestia pentru mai bună întocmire a școlelor. kliricești așezate și hotărăte rânduiești, bineincuv. v. spre acel sfirșit să trimité ca cât de curând preoțimi și obștilor din prottul vostru împărtașindule tuturor la vremea sa spre îndreptare să fie. Dar bineincuvințenia vóstră la prilejul adunării preoților acesteia să le aduceți aminte, și catră ravnósă trimitere a fiilor la skolele mai înalte, cu vie cuvânare săi sfătuiți. Întra altele cu bunăvoință Arhireiască suntem în Vrșăt 14 Martie 1830

Al bineincuv. V. mai voituriu de bine.

Maxim Manuiloviciu
Episcopu

Ș T I R I

Sfântul Sinod. În chestia conflictului bisericesc din Basarabia, I. P. S. Sa Mitropolitul primat, de acord cu dl ministru al cultelor, a propus, ca în mod provizoriu, până la întocmirea și votarea legii de organizare a bisericii ortodoxe, să se institue o eforie ad hoc pentru administrarea bunurilor bisericii basarabene. Eforia va fi alcătuită din cei trei episcopi ai Basarabiei, din trei clerici și din trei mireni ca reprezentanți ai preoțimii și ai credincioșilor din cele trei eparhii.

Intr'una din ședințe, Sf. Sinod a primit din partea preotului Tudor Popescu o cerere, prin care declară, că înțelege să rămână și în viitor slujitor credincios al bisericii ortodoxe. Cererea a fost prezentată prin I. P. S. Sa Mitropolitul Pimen al Moldovei. După ce a luat act de această cerere, biroul a anexat-o la dosarul respectiv. Comisiunea compusă din episcopii: Visarion Puiu dela Bălți, Ghenadie al Buzăului și Roman al Oradiei Mari, are să cerceteze și să refere Sinodului cele de cuviință.

S'a ales episcopul Ghenadie Silistreanul în comisiunea însărcinată cu studierea chestiunii recăsătoririi preoților, în locul rămas vacant prin demisiunea fostului episcop Nicodim al Hușilor.

S'a aprobat apoi regulamentul de funcționare al preoților militari. În această chestiune, episcopul Justinian a făcut o expunere asupra situației și organizării clerului militar de la înființare și până în prezent.

Sinodul a fost sesizat de o adresă a episcopilor ruși, refugiați la Belgrad și constituiți în Sinod al bisericii rusești din străinătate, prin care comunică Sinodului bisericii noastre punctul lor de vedere privitor la modificarea calendarului. Înainte de a lua în discuțiune cuprinsul adresei, Sinodul nostru a pus în discuțiune faptul, dacă Sinodul ruscilor dela Belgrad este o reprezentanță canonică legală. Discuțiunile în jurul acestei chestiuni fiind contradictorii, aducerea unei deciziuni s'a amânat pe mai târziu.

S'a hotărât apoi înființarea unei biblioteci teologice la Sinod.

I. P. S. S. Mitropolitul primat a propus Sinodului să se facă o colecție pentru studenți pe lista de subscripție deschisă de ziarul „Universul”. Propunerea înaltului prelat a fost acceptată de toți membrii, hotărându-se ca mitropolitii să subscrie câte 2000 Lei, episcopii câte 1000, iar arhierii câte 500 Lei.

P. S. Sa Arhiepiscopul Gurie al Chișinăului a cerut Sinodului, în numele clerului din Basarabia, să se acorde o păsuire de vre-o 20 zile, în care timp preoții, cari au administrat averile bisericii de peste Prut, să poată prezenta acte justificative. Episcopul Vartolomeiu al Râmnicului, ca delegat al comisiunii, aleasă de Sinod pentru cercetarea chestiunii, a acceptat să se acorde termenul de 20 zile, în care timp comisiunea de anchetă să studieze dosarul afacerii.

Sesiunea Sinodului a fost apoi prorogată pentru mijlocul lunii Aprilie, când se va discuta proiectul de lege pentru unificarea bisericii.

Se spune, că tot atunci Sinodul se va pronunța și asupra cazului preotului Tudor Popescu.

Pentru combaterea alcoolismului dl. Prefect al județului Timiș-Torontal a luat măsuri severe, contra alcoolismului ordonând, ca în comunele din județ, care nu sunt reședințe de plasă, toate cârciumele și localurile de beuturi spirituoase să se țină închise în zilele de Dumineci și sărbători, începând dela ora 6 p. m. din ziua de lucru anterioară Duminecii sau sărbătorii și până la ora 6 a. m. din ziua de lucru posterioară sărbătorii sau Duminecii. — Concesiune parțială se face pentru comune mai mari, cari au localuri recunoscute de restaurante: acestea se pot ține deschise în zile de repaus dela ora 12 a. m. — 2 p. m. și dela 7—9 p. m. — În comunele, care sunt reședințe de plasă, în zilele de repaus, restaurantele se țin închise până la orele 12 din zi.

Am luat cunoștință cu multă bucurie de această măsură salutară a dlui Prefect, căci în această măsură înțeleaptă vedem un puternic sprijin al autorităților întru combaterea alcoolismului de către biserică.

Roadele acestei ordonante, suntem siguri, că nu

vor întârzia. — Am dori numai, ca această măsură să fie generală, — cel puțin în Bănatul nostru.

Tratatul cu Sârbii s'au rupt pentru a doua oră. Tratatul comisiunii româno-sârbești pentru aranjarea chestiunilor bisericești-scolare, întrerupt înainte cu câteva luni la Timișoara, au fost reluate acum de curând de către dl. Emandi, ministrul nostru la Belgrad, care a tratat direct cu guvernul sârbesc această chestiune. Ca expert tehnic în această chestiune, din partea guvernului nostru a fost delegat dl. Dr. Petru Ionescu, dir. gen. al cultelor străine.

Tratativele au eșuat și de astă dată, căci din considerare la boala ministrului de externe Nincici, au fost suspendate.

Frontiera Bănătului. Delegații români și sârbi — colonelii Drăgănescu și Petrovici — cari au lucrat la delimitarea frontierei Bănătului, au semnat protocolul la ministerul afacerilor străine din Belgrad. În ce privește delimitarea sectorului Varadia, ivindu-se un diferend, a rămas, ca ambele guverne să trateze direct.

A apărut: *Catolicismul unguresc în Transilvania și politica religioasă a Statului român de Dr. Onisifor, Ghibu*, profesor la Universitatea din Cluj, membru corespondent al Academiei Române. Cartea aceasta urmărește cea dintâi, pe baza unui mare număr de izvoare istorice, juridice, politice, bisericești și școlare: catolicismul unguresc ardelean în dezvoltarea lui istorică și în înfățișarea lui de astăzi, atât sub raportul bisericesc și școlar, cât și sub cel politic, indicând tot odată și soluțiile cari trebuiesc neapărate date, atât din punct de vedere religios, cât și din acelea de stat.

Departa de a fi o lucrare, care să intereseze numai pe oamenii bisericii și ai școlii, această carte interesează în o măsură deopotrivă de mare pe toți aceia, cari se ocupă de chestiunile vieții publice ale noului stat român.

Un volum de IV + 304 pe hârtie velină. — Prețul 80 Lei. Se poate comanda dela Institutul de arte grafice „Ardealul”, Cluj, Str. Memorandului 22. Banii se trimit înainte.

Un aeroplan uriaș se construiește acum în Anglia. Va avea 3 motoare, fiecare de 1600 puteri de cai. Cu puterea acestor motoare va duce pe sus un vagon, care va putea cuprinde până la 100 călători. Se crede, că aceste mașini uriașe n'ar mai suferi din pricina vânturilor mari din văzduh.

Bibliografie.

A apărut:

„**Renașterea**” revistă de cultură religioasă sub patronajul P. S. Episcop Vartolomeiu. Anul III, nr. 2 (Februarie 1924). *Craiova*. Abonament anual: 80 Lei.

„**Școala Bănățeană**”, organul Asociației învățătorilor din Căraș-Severin. Anul III, nr. 1—2 (1 și 15 Ianuarie 1924). *Caransebeș*. Abonament anual: 100 Lei.

„**Arhivele Olteniei**” publicație bimestrială sub direcțiunea dlor Dr. Ch. Laugier și prof. C. D. Fortunescu. Anul III, nr. 11 (Ian. Febr). *Craiova*. Abonament anual: 200 Lei.

„**Datina**”, revista Societății culturale „M. Eminescu” din Turn-Severin. Anul II, nr 3—4 (Martie-Aprilie 1924). *T-Severin*. Abonament anual: 100 Lei.

„**Cosinzeana**”. Anul VIII, nr 4 (25. Febr. 1924). *Cluj*. Prețul: 10 Lei.

„**Luminătorul**” revista bisericii din Basarabia. Anul LVII, nr. 4 (1. Febr. 1924). *Chișinău*. Abonament?

„**Ramuri — Drum drept**”. Anul XVIII, nr. 4. (15. Febr. 1924). *Craiova*. Prețul: 5 Lei.

CONCURSE.

Amăsurat ordinațiunei Ven. Consistor diecezan din 11 Octomvrie a. c. Nr. 4536 B. ex 1923, se escrie concurs pentru ocuparea parohiei de clasa II. din comuna **Sculea**, protopresbiteratul Buziaș, cu termin de recurgere de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Una sesiune parohială constătătoare din 32 jugere.
2. Birul parohial și anume 15 litri grâu de casă; iar jelerii 10 litri grâu.
3. Stola uzitată.
4. Cvartir în natură.

Doritorii de a ocupa acest post să-și trimită recursul, instruat conform regulamentului pentru parohii, adresat Comitetului parohial din Sculea, Prea On. oficiu protopresbiteral din Buziaș.

Tot odată sunt pofțiți recurenții a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare, cu prealabila încuviințare a Prea On. Domn protopresbiter, spre a-și arăta dexteritatea în cântare și oratorie.

Sculea, din ședința extraordinară a comitetului parohial ținută la 6 Decemvrie st. v. 1923. 3—3

Ioan Draghici
pres. com. par.

Ilie Brostian
not. com. par.

În conțelegere cu mine: **Ioan Geția** m. p., protopresb.

Pe baza decisului Ven. Consistor ddo 25 Noemvrie 1923 Nr. 4673 B, se escrie concurs pentru ocuparea postului de *paroh* la parohia de cl. I din **Lighed**, protopresbiteratul Ciacovei, cu termin de recurgere de 30 zile dela prima publicare.

Dotațiunea costă:

1. 1½ sesiune parohială,
1 intravilan,
1½ estravilan, după cari alesul are să poarte sarcinile publice.
2. Birul uzitat.
3. Stola uzuată.

Doritorii de a ocupa acest post să poședă bacalaureatul și să fie eventual apți de a instrua corul vocal. Recurenți să-și subștearnă petițiunile, instruate conform statutului organic și regulamentului pentru parohii, Prea On. oficiu protopresbiteral din Ciacova. În fine, recurenții sunt pofțiți a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în sf. biserică, cu prealabila încuviințare a protopresbiterului tractual, spre a-și arăta dexteritatea în cântare și oratoria bisericească.

3—3

D. c. m. s.

s. s. **D. Cereguțiu**
președinte.

s. s. **Petru Arnăutu**
notar com. par.

În conțelegere cu mine: **Augustin Ghilezan** m. p., protopresbiter.

În urma ordinațiunei Ven. Consistor diecezan ddo 3 Februarie 1923 Nr. 213 B, se escrie concurs pentru îndeplinirea definitivă a parohiei de clasa a III-a din comuna **Borlova**, protopresbiteratul Caransebeșului, cu termin de 30 de zile dela prima publicare în organul eparhiei „Foaia Diecezană“.

Emolumente:

1. Sesiunea parohială în complex de 24 jugere cat.
2. Din casa cultului câte 400 Lei anual pentru boțeze, cununii și înmormântări.
3. Alte venite accidentate după uzul vechi din comună.
4. Dările recerute după sesiune etc. le va plăti alesul preot.

Nefiind casă parohială, alesul preot se va îngriji de cortel pe speșele proprii.

Recurenții cu cvalificația recerută vor avea să-și înainteze petițiile de concurs, cu documentele necesare, adresate comitetului parohial, P. On. Oficiu protopresbiteral ort. român din Caransebeș, în terminul indicat.

Doritorii de a ocupa acest post sunt pofțiți a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în sf. biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cele bisericești și oratorie.

3—3

Comitetul parohial.

În conțelegere cu oficiul protopresbiteral.

Pe baza ordinațiunei Ven. Consistor diecezan ddo 25 Noemvrie 1923 Nr. 4898 B ex 1923, subscrisul com. par. escrie concurs, cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“, pentru ocuparea postului de *paroh* în parohia de clasa I din **Rîtișor**, protopresbiteratul Vârșețului.

Emolumentele sunt:

1. Una sesiune parohială constătătoare din 30 jugere.
2. Intravilanul și extravilanul aparținător acestei sesiuni.
3. Stola uzitată.
4. Alegândului preot îi acordă comuna bisericească titulo bir parohial și bani de chirie, până când se va cumpăra sau zidi casă parohială, anual 1500 lei.

Concurenții au să dovedească, că sunt cvalificați pentru parohii de clasa I.

Dările după realitățile primite în uzufruct le suportă alegândul paroh.

Concurenții cu cvalificație în regulă sunt pofțiți a-și înainta rugările, adresate com. paroh. din Rîtișor, Prea On. Domn protopresbiter în Vârșeț. Sunt pofțiți a se prezenta, cu prealabila încuviințare a Domnului protopresbiter, în sf. biserică în vre-o Duminecă sau sârbătoare cel mult cu 8 zile înainte de alegere.

Rîtișor, din ședința com. parh. ținută la 17/30 Ianuarie 1924. 3—3

Petru Popa m. p.
pres. com. parh.

Lazăr Roman m. p.
notar. com. parh.

În conțelegere cu mine: **Traian Oprea** m. p., protopresbiter.

Amăsurat ordinațiunei Ven. Consistor diecezan ddo 11 Octomvrie 1923 B, se escrie concurs pentru ocuparea parohiei vacante de cl. II. din comuna **Voivodinți**, protopresbiteratul Vârșetului, cu termen de 30 zile dela prima publicare in „Foaia Diecezană“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Una sesiune parohială.
2. Stola, birul parohial și venite uzitate.

Doritorii de a ocupa acest post să-și trimită recursele, instruate conform regulamentului pentru parohii, adresate Comitetului parohial din comuna Voivodinți, Prea On. Oficiu protopresbiteral din Vârșet, Tot odată sunt poștiți a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în sf. biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cântare, tipic și oratorie. 2—3

Martin Atnagea m. p.
Președinte

Stefan Todor m. p.
Notar.

in conțelegere cu mine: *Traian Oprea* m. p. protopresbiter.

Pentru întregirea postului de *capelan* temporal cu drept de succesiune pe lângă preotul Teodor Băianțiu din **Românești**, se escrie concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare in „Foaia Diecezană“. Parohia e de clasa III.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. $\frac{1}{2}$ din sesiunea parohială de 32 jug.
2. $\frac{1}{2}$ din un intravilan de 800 st. □
3. $\frac{1}{2}$ din stola și birul uzitat.

De locuință are a se îngriji alegândul capelan.

Doritorii de a ocupa acest post să-și trimită recursul, instruat conform regulamentului pentru parohii, adresat comitetului parohial din Româneștii, Prea On. Oficiu protopresbiteral din Făget.

Tot odată sunt poștiți recurenții a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare, cu prealabila încuviințare a prea On. Domn protopresbiter, spre a-și arăta dexteritatea în cântare și oratorie.

Românești, din ședința extraordinară a comitetului parohial ținută la 14 Ianuarie 1924. 2—3

Axentie Sercu m. p.
președ. com. par.

George Nemeșan m. p.
notar. com. par.

in conțelegere cu mine: *Sebastian Olariu* m. p., protopresb.

Pe baza ordinațiunei Ven. Consistor diecezan ddo 20 Martie 1923 Nr. 1252 B, se escrie concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare in „Foaia Diecezană“, pentru ocuparea postului de *paroh* in parohia II vacantă de clasa I. din comuna **Grebenăț**, protopresbiteratul Vârșetului cu următoarele:

Emolumente.

1. Una sesiune parohială, constătătoare din 32 jugere și 750 stânjeni □ pământ arător.
2. Stola și birul uzitat.
3. Casa parohială comuna nu are, deci de locuință se va îngriji alesul paroh; afară de aceea va plăti și darea după pământul ce-l folosește.

Doritorii de a ocupa acest post să-și înainteze rugămile, instruate conform Regulamentului pentru parohii, Prea Onoratului Domn protopresbiter: *Traian Oprea* in Vârșet și sunt poștiți a se prezenta, cu prealabila încu-

vințare a protopresbiterului, in sf. biserică in vre-o Duminecă ori sărbătoare, spre a-și arăta dexteritatea in cântare și oratorie, dar nu in ziua de alegere.

Grebenăț, din ședința com. par. ținută la 3/16 Decemvrie 1923. 2—3

Stefan Balea m. p. paroh
pres. com. par.

Mihaiu Voin m. p.
notar com. par.

În conțelegere cu mine: *Traian Oprea* m. p., protopresbiter.

**Proprietatea
Consistoriului diecezei ort.
române a Caransebeșului.**

VILA DOBOȘAN
din Băile Erculane

Otel cu bun renume aproape de centru. • A p a d u c t, lumină electrică, serviciu prompt, prețuri moderate. • Regiune romantică de o frumseță rară. • Vila stă oaspeților la dispoziție începând cu 1 Mai până la sfârșitul lui Octombrie. • Informațiuni dă: **Administrația „Vilei Doboșan”** in Băile Erculane.

Nr. 20 Exec. 1924.

Edict de licitațiune.

Subscrisul esmis judecătoresc, conform §-ului 102 al Legii LX. din anul 1881, prin aceasta publică, că în urma decisului Judecăt. de ocol din Teregova de sub Nr. G. 2132/2—1923 cu ocaziunea efeptuirii execuției escontative la 16-lea Octombrie 1923 în favoarea reclamant. Victor Simon din Domașnia rep. prin Dr Alexandru Morariu adv. din Caransebeș contra debitorului din Domașnia pentru suma de 500 lei — b. și accesorii am cuprins un car de tovară, 2 vase de comină mari, 1500 de cărămizi nearse. și un mascur alb cam gras în preț de 6650 Lei — bani, se vor vinde prin licitație publică.

Pentru efectuarea licitației, în urma decisului Judecăt. de ocol Nr. G. 1084/1923 pentru suma de 500 Lei — bani capital și total spese procesuale 599 Lei — bani satorite deja, defige termen la locuința secestratului în comuna **Domașnia la 24-lea Martie 1924 orele 4 p. m.** și cei ce doresc a lua parte se somează cu aceea observare, că mobilele menționate la această licitație, conform §-ilor 107 și 108 ai Legii LX. din 1881, pe lângă plata în numerar, în caz de lipsă sub prețul esmiterii, se vor vinde celui ce va promite mai mare preț.

Întrucât mobilele ce trebuie vândute sunt secestrate și de alții, conform §-ului al Legii din 1908, se ordonează și în favoarea acestora.

Teregova, la 28-lea Februarie 1924.

Frideric Wagner
executor judecătoresc.

„SEBEȘANA“ Cassă de păstrare pe acțiuni în Caransebeș.

CONVOCARE.

P. T. Domnii acționari ai Cassei de păstrare pe acțiuni „Sebeșana“ din Caransebeș se convoacă la a

XXII-a adunare generală ordinară,

care se va ținea Joi în 20 (douăzeci) Martie 1924 st. n. la 11 ore a. m. în localitatea institutului (Piața Unirei) cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere despre gestiunea anului 1923 și aprobarea bilanțului.
2. Propunerea direcțiunii și decideră asupra distribuirii profitului curat.
3. Darea absoluturului pe anul de gestiune expirat.
4. Esmiterea alor doi acționari pentru verificarea procesului verbal luat în această adunare.
5. Eventuale propuneri.
6. Modificarea unor paragrafi din statute.
7. Sortarea alor doi și alegerea alor patru membri din direcțiune, precum și alegerea comitetului de supraveghiere.

Caransebeș, la 21 Februarie 1924.

Direcțiunea.

NB. *Vot decisiv în adunarea generală au numai acei acționari, cari au depus la cassa institutului în orele oficioase până Luni în 17 Martie 1924 acțiunile lor transcrise cu trei luni înainte de adunare în registrul institutului pe numele lor. Acțiunile se pot depune spre acest scop și la oricare institut, care e membru la „Solidaritatea“, precum și la filialele lor; în acest caz însă avizul despre depozitare al institutului respectiv trebuie să sosască la noi tot până Luni în 17 Martie 1924. Femeile se pot reprezenta numai prin astfel de plenipotențiați, cari încă sunt acționari introduși în registrul institutului cu trei luni înainte de adunarea generală. Minorenii și persoanele juridice se reprezintă prin reprezentanții lor legali.*

ACTIVA	CONTUL BILANȚ				PASIVA			
Cassa în număr	226.159	56			Capital societar			800.000
Disponibil la bănci	120.608	16	346.767	72	Fond de rezervă general	153.000		
Cambii de bancă	606.637				Fond de rezervă special	5000		
Cambii cu acoperire hipotecară	443.416		1.050.053		Fond de rezervă pentru diferență de curs la efecte	3000		
Imprumuturi hipotecare			4.190		Fond de rezervă de dare	3000		
Imprumuturi pe amanete			32.974		Fond caselor institutului	4000		168.000
Efecte			107.788		Fond de pensiuine			80.765 95
Monete, cupoane și valori de încasat			14.931	37	Depozite spre fructificare			3.580.806 93
Mărfuri			1.111.469	32	Bănci și reescont			1.389.876 10
Debitori în contcurent			3.674.318	80	Diverse conturi creditoare			591.841 05
Casele inst. (Nr. 452/3 Piața Unirei)			342.652	71	Interese tranzitoare anticipative			36.448 50
Diverse conturi debitoare			15.900		Profit transpus	5.000		
Depunerea fondului de pensiu			80.765	95	Profit curat pro anul 1923	218.507	74	223.507 74
Inventarul prăvăliei			89.434	40				
Mobiliar			1					
			6.871.246	27				6.871.246 27

DEBIT	CONTUL PROFIT ȘI PERDERE				CREDIT			
Interese: de depozite spre fructificare	267.562	73			Profit transpus			5000
de rescont	15.545	78	283.108	51	Interese:			
Contribuție: directă și comunală	64.243	82			dela cambii de bancă	68.088	85	
d. inter. de depozite. s. fructif.	23.472	10	87.715	92	dela cambii cu acoperire hipot.	58.881	73	
Salare, adause de scumpete, bani de cvartir și mărci de prezență	166.651	96			dela contcurent	188.901	09	
Salare la secția de mărfuri	167.843		334.494	96	dela imprumuturi hipotecare	599	32	
Spese de cancelarie și chirie			95.611	36	dela imprumuturi pe amanete	5.536	22	322.007 21
Descrieri			10.826	37	Venite dela efecte			3.952 11
Profit transpus	5000				Venite dela casele institutului			22.143 84
Profit curat pro anul 1923	218.507	74	223.507	74	Venite dela mărfuri			409.652 22
			1.035.264	86	Proviziuni și diferite venite			272.509 48
								1.035.264 86

Dr. Nicolae Ionescu m. p.
director general

Caransebeș, la 31 Decembre 1923

Ioan Têrziu m. p.
șefcontabil

Dr. Trifon Lația m. p.

Constantin Călțiu m. p.
director.

Sinesie Bistreanu m. p.

Dr. Petru Ionescu m. p.

Enea Hodoș m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat contul prezent al bilanțului și cel al venitelor și speselor și confruntându-le cu registrele principale și auxiliare, purtate în bună regulă, le-am aflat cu acelea în consonanță și exacte.

Iuliu Vuia m. p. preș.

Gheorghé Jumanca m. p.

Francisc Eisner m. p.

Filip Pop m. p.

Gheorghé Sperlea m. p.